

2007-04-27



Vår ref: 2007/357/184
Er ref: M2007/287/Na

Miljödepartementet
Enheten för naturresurser
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över remiss Delbetänkandet Ett svenskt Havsmiljöinstitut - SOU 2006:112

Bakgrund

SOU 2006:112 är ett delbetänkande från Havsmiljöutredningen som leds av Skogsstyrelsens Generaldirektör, Göran Enander. Utredningen startade 13 juli 2006 och avslutas under första kvartalet av 2008. Utredningen skall presentera förslag som ökar samverkan mellan miljöövervakning och forskning samt annan undersökningsverksamhet som ökar den tvärvetenskapliga ansatsen i den vattenrelaterade forskningens användning samt i retur ökar användningen av forskningsresultat i förvaltningen.

I detta första delbetänkande ges förslag på hur en effektivare organisation för fördjupade analyser, utveckling av övervakning samt koppling mellan forskning och övervakning kan förbättras. Utgångspunkten har varit hur de tre marina centra vid Umeå, Stockholms och Göteborgs universitet kan omstruktureras för att erhålla en nationell ansats, samtidigt som den regionala förankringen kan behållas.

Sammanfattning

Punkt 1, 2, 6, 7 och 8 hänvisar till motsvarande punkter under rubriken **Fördjupning**.

1. SMHI stödjer förslaget att skapa ett havsmiljöinstitut med inriktning på fördjupningsstudier som stöd till åtgärdsarbete, kunskapsuppbyggnad och utveckling av miljöövervakningen.
2. I utredningens delbetänkande sägs inget om behovet av matematiska modeller som komplement till miljöövervakning och kunskapsuppbyggnad och som beslutsunderlag till åtgärder. Dagens modellsystem blir alltmer komplexa, högupplösande samt inkluderande tvärvetenskapliga processer. Med tanke på det föreslagna institutets angivna storlek kan man

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, 601 76 Norrköping
Växel samtliga kontor 011-495 80 00, Fax 011-495 80 01

SMHI
Box 40
SE 190 45 STOCKHOLM-ARLANDA

SMHI
Nya Varvet 31
SE 426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

SMHI
Oceanografiska laboratoriet
Nya Varvet 31
SE 426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
SE 211 20 MALMÖ

SMHI
Universitetsallén 32
SE 851 71 SUNDSVALL

dock tvivla på att institutet kan bära en teknisk-vetenskaplig beräkningsresurs som behövs för att kunna göra framtidsscenarioer och beslutsstödsmodeller för havsmiljön (sid. 43) och som är konkurrenskraftiga i ett internationellt perspektiv (jmf § 8 nedan).

6. Kap 6, sid. 57: SMHI stödjer tanken att havsmiljöinstitutet inte skall vara utförare av miljöövervakning och löpande myndighetsuppgifter. Därmed minskas risken för jäv i verksamhetsutövningen eftersom denna bland annat omfattar granskning, utveckling och användning av miljöövervakningen och dess data.

7. Kap 6, sid. 62: SMHI har ingen synpunkt på val av universitet som huvudman för havsmiljöinstitutet.

8. Kap 6, sid. 63: SMHI anser att inte bara SMHIs oceanografiska enhet är viktig för samverkan med havsmiljöinstitutet utan även andra delar av SMHIs verksamhet kan mycket väl vara av stort värde.

Förslagsvis bör en beräkningsresurs för havsmiljön samordnas med de resurser som nu tas fram för avancerade klimatberäkningar i samverkan mellan SU, KTH och SMHI. SMHI driver och utvecklar sedan länge beräkningsmodeller för havsmiljön. Samverkan med havsmiljöinstitutet även i denna fråga är angeläget för båda parter.

Ett havsmiljöinstitut kan också verka som kravställare på SMHIs verksamhet i bred bemärkelse (sid. 63).

Fördjupning

1. SMHI stödjer förslaget att skapa ett havsmiljöinstitut med inriktning på fördjupningsstudier som stöd till åtgärdsarbete, kunskapsuppbyggnad och utveckling av miljöövervakningen.

2. I utredningens delbetänkande sägs inget om behovet av matematiska modeller som komplement till miljöövervakning och kunskapsuppbyggnad och som beslutsunderlag till åtgärder. Dagens modellsystem blir alltmer komplexa, högupplösande samt inkluderande tvärvetenskapliga processer.

Som exempel hänvisas här till hur matematiska modeller används för att förstå dagens klimat och för att beräkna scenarier för framtida klimatförändringar. Modellernas komplexitet ställer allt högre krav på datorernas prestanda samt på tvärvetenskaplig kompetens om processer och ekosystemets funktioner samt koppling till mänsklig påverkan och därmed kostnadseffektiva lösningar. Den tekniska miljön ställer höga krav på säkerhet, drift och användning. Med större tillgång till superdatorer kan klimatforskarna göra bättre prognoser för hur klimatet påverkas av människans aktiviteter. Forskare vid Stockholms universitet, KTH och SMHI får nu denna möjlighet genom ett anslag på 25,4 miljoner kronor till en ny klimatdator.

Liknande tekniskt-vetenskapliga krav gäller också för de havsmiljörelaterade matematiska modellerna. Beräkningscentra som kan upprätthålla kompetens och tekniska resurser behövs också för svenskt havsmiljöarbete och bör inräknas i infrastrukturen på samma sätt som tillhandahållandet av fartygsresurser, laboratorier och databaser.

Förslagsvis kan beräkningscentra för havsmiljön samordnas med de resurser som nu tas fram för klimatberäkningar.

3. Kap. 3, sid 29-39: Omvärldsanalysen är kortfattad och översiktlig men det saknas information om den nyligen inrättade privata forskningsstiftelsen som ställer 500 milj kr till förfogande. Likaså saknas information om EU's sjunde ramprogram som startade januari 2007.

4. Kap 4: Alltför långt driven regionalisering av övervakning och forskning splittrar resurserna och skapar fragmentarisk information om havsmiljön. Förslaget att få ett nationellt samordnat havsmiljöinstitut bestående av de marina centra kompletterat med högskolan i Kalmar är bra. Den regionala resursen och kompetensen bibehålls och knyts ihop till ett nationellt överblickande institut som fokuserar på bl.a. fördjupade analyser som stöd till regering och miljömålsansvariga myndigheter.

Med tanke på institutets angivna storlek kan man dock tvivla på att institutet kan bära den teknisk-vetenskapliga beräkningsresursen som behövs för att kunna göra framtidsscenarier och beslutsstödsmodeller för havsmiljön (sid. 43) och som är konkurrenskraftiga i ett internationellt perspektiv (jmf pkt 5 nedan).

5. Kap. 5 sid. 47: SMHI instämmer inte i analysen att universiteten är den enda garanten för hög vetenskaplig kvalitet, upprätthålla integritet och trovärdighet (sid 47). Ett sådant uttalande misskrediterar fristående institut och myndigheter som möjliga utförare för havsmiljöinstitutet. Snarare kan man vara kritisk till hur de marina centra, placerade på universiteten, har förvaltat och utvecklat den kanske självklara uppgiften att ge fördjupade analyser till stöd för kunskapsuppbyggnad, övervakning och åtgärder. Snarare har det blivit så att den ordinarie grund- och tillämpade forskningen har varit drivande i detta arbete jämfört med de marina centra själva (med något undantag).

6. Kap 6, sid. 57: SMHI stödjer tanken att havsmiljöinstitutet inte skall vara utförare av miljöövervakning och löpande myndighetsuppgifter. Därmed minskas risken för jäv i verksamhetsutövningen eftersom denna bland annat omfattar granskning, utveckling och användning av miljöövervakningen och dess data.

7. Kap 6, sid. 62: SMHI har ingen synpunkt på val av universitet som huvudman för havsmiljöinstitutet.

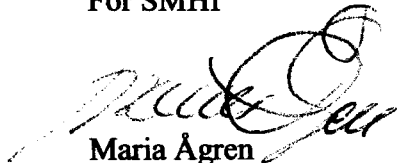
8. Kap 6, sid. 63: SMHI anser att inte bara SMHIs oceanografiska enhet är viktig för samverkan med institutet utan även andra delar av SMHIs verksamhet kan mycket väl vara stort värde, liksom att ett havsmiljöinstitut också kan verka som kravställare på SMHIs verksamhet i bred bemärkelse (sid. 63).

Förslagsvis bör en beräkningsresurs för havsmiljön samordnas med de resurser som nu tas fram för avancerade klimatberäkningar i samverkan mellan SU, KTH och SMHI. SMHI driver och utvecklar sedan länge beräkningsmodeller även för havsmiljön. Samverkan med havsmiljöinstitutet även i denna fråga är angeläget för båda parter.

Ett havsmiljöinstitut kan också verka som kravställare på SMHIs verksamhet i bred bemärkelse (sid. 63).

Generaldirektör Maria Ågren har beslutat i detta ärende som föredragits av direktör Tord Kvick samt beretts av Bertil Håkansson och Markus Meijer.

För SMHI



Maria Ågren
Generaldirektör